

El fonamentalisme i les sectes

Dm, 8/06/2010 per Enric Capó i Puig

[Amb accent](#)

Un dels problemes que es preveuen per al futur més o menys immediat del nostre món és l'increment de la religió. Per a molts això és una bona notícia i diran que ja era hora que acabés el llarg període de racionalisme i d'agnosticisme que hem patit i tornéssim als valors tradicionals que defensa la religió. Hi ha molta gent que pensa que la religió és una garantia contra les forces destructives de la immoralitat i del llibertinatge i un camí vers l'ordre i la disciplina, la qual cosa no deixa de ser discutible.

Al menys, des d'una forma religiosa, com és el cristianisme, voldria negar a la religió el mèrit de ser una força estabilitzadora i positiva de la societat i un puntal per a construir un nou món. La religió com a tal ha aportat al nostre món, juntament amb coses bones i positives, tal mena de conflictes i de divisions, i ha manipulat de tal manera els seus adeptes, que no és creïble que la seva resurrecció per si mateixa hagi de donar esperances de renovació al nostre món. El fet que el cristianisme estigui enquadrat dins del món religiós i que molts siguem cristians no ens ha de fer oblidar que la religió és un fet humà i, com a tal, subjecte a les bondats i les maldats, als encerts i desencerts dels homes. En si mateixa, la religió és un fet que s'ha donat a tot arreu del nostre món i en totes les seves cultures i, com a tal fet, jo diria que és moralment neutral. Tot depèn dels seus continguts.

És evident que el cristianisme és part del món religiós i que aquest increment de la religió el beneficiarà si només tenim en compte el número i la influència. Hi haurà més esglésies, més fortes, més riques i més influents a la societat, la qual cosa no vol dir que això signifiqui un triomf de l'evangeli de Crist, malgrat que així es presenti i es proclami. Les forces religioses que es preveuen per al futur del nostre món tenen unes connotacions tan contràries al sentit del missatge de Crist que difícilment podrem donar-les la benvinguda. Hi ha tot una sèrie de moviments, dels quals en diem sectes, que estan proliferant i que no aporten res de bo a la societat. Molts d'ells es diuen cristians, d'altres porten altres denominacions, però decididament tots participen d'un esperit que està lluny de l'evangeli de Crist.

Hi ha un terme que s'ha encunyat i que s'aplica molt més enllà del nostre entorn religiós i que està prenent formes de personatges fatídics de l'Apocalípsi: el fonamentalisme. Què és això? No és fàcil donar una definició d'aquest esperit (amb lletra molt minúscula) que faci justícia a les múltiples facetes i tendències que mostra en el nostre món. Per altra banda, seria presumptuós de fer-ho aquí. Però hem d'estar avisats que una tornada a la lletra, al literalisme del textos sagrats, a una interpretació atemporal del missatge que l'antiguitat ens ha tramés, pot ser molt perillós. En aquest context hem de recordar l'advertència de Jesús: "la lletra mata, però l'esperit dóna vida". En el nostre cas cristià, correm el risc de voler aplicar amb rigor totes les condemnes per conductes equivocades o per doctrines heterodoxes, oblidant que el missatge central de l'evangeli és l'amor, i la misericòrdia, i el perdó. Estem en el perill de caure en la temptació de posar les coses formals, externes, les lleis i els manaments i les doctrines, per damunt de les persones. El perill d'agafar les pedres del camí per a llençar-les, amb santa ira, contra l'adúltera de torn, perquè això és el cor del fonamentalisme i de les sectes.

Mai no tenim totes les dades per poder jutjar els moviments religiosos que es desenvolupen al costat nostre, encara que som cridats a “discernir” els esperits (1 Co 12,10). Però la característica comuna de les sectes, i les tendències sectàries, que també es donen en el nostre context eclesial, és la manipulació de la gent i la manca de respecte a la seva llibertat: coaccions psicològiques i explotació de la ignorància, les pors i les incerteses que pateix la gent d’avui. Quan les benediccions de Déu es condicionen a la nostra generositat vers els cabals religiosos, i de la fidelitat religiosa se’n fa la causa d’un benestar material, estem en presència d’actituds sectàries. I quan la causa religiosa, sigui la que sigui, arriba a ser més important que la persona humana, estem davant d’un fonamentalisme perillós. Saber això, examinar els temps que vivim, no deixar-nos portar pel primer “líder” que se’ns presenti amb ínfules d’infal·libilitat, serà el primer pas vers una actitud religiosa positiva. Per a Jesús -i nosaltres en som els seus seguidors- primer és l’home, després l’home i sempre l’home, o sigui, la persona humana, home-dona. Quan aquesta persona humana és usada com a mitjà per a altres coses: guerres sagrades, creuades doctrinals, creixement de les esglésies, poder econòmic, religiós o polític, estem en presència d’elements molt perillosos, encara que arribin a nosaltres de la mà de persones aparentment molt pietoses. Molt sovint són llops vestits amb pells d’ovella o víctimes d’esperits seductors (1 Tim 4,1).